

Ministerie van Financiën
T.a.v. Staatssecretaris Fiscaliteit en Belastingdienst,
de heer mr. M.L.A. van Rij
Korte Voorhout 7 Postbus 20201
2500 EE Den Haag

www.internetconsultatie.nl

Langbroek, 20 oktober 2023

Betreft: Reactie internetconsultatie van de Wet werkelijk rendement box 3

Geachte heer van Rij,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om namens FBNed | Familiebedrijven Nederland deel te nemen aan de internetconsultatie inzake de Wet werkelijk rendement box 3. Wij verzoeken u acht te slaan op deze reactie.

FBNed is de vereniging van Nederlandse familiebedrijven en ondernemende families en behartigt de belangen van het familiebedrijf. Onze leden zijn gezamenlijk goed voor 260.000 banen en een gezamenlijke omzet van € 70 miljard.

Belast het werkelijk rendement

Het box 3-stelsel is aan grote veranderingen onderhevig. Op vrijdag 8 september 2023 heeft u een brief aan de Tweede Kamer gestuurd waarin hij aankondigt dat het box 3-stelsel zal worden aangepast. In het conceptwetsvoorstel staat het werkelijk rendement centraal.

Als hoofdregel wordt voorgesteld om de vermogensaanwasbelasting in te voeren.

Voor familiebedrijven geldt als uitzondering op de hoofdregel een vermogenswinstbelasting. Op het eerste gezicht lijkt dit goed nieuws maar met de voorgestelde wettekst wordt dit niet bereikt.

Definitie in het wetsvoorstel schiet tekort

In de Memorie van Toelichting bij het conceptwetsvoorstel zijn drie criteria opgenomen wanneer een bedrijf aangemerkt wordt als een 'familiebedrijf':

1. de belastingplichtige, al dan niet tezamen met zijn partner of een of meer van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of tot en met de vierde graad van de zijlijn, direct of indirect gerechtigd is tot ten minste 50% van de stemmen uit te brengen in de algemene vergadering; en
2. ten minste één van de bij 1. genoemde familieleden statutair bestuurder is; en
3. de feitelijke werkzaamheid van het bedrijf niet bestaat uit het meer dan bijkomstig (> 10%) (in)direct beleggen van vermogen of een daarmee overeenkomende werkzaamheid.

Met al onze ervaring en kennis over familiebedrijven kan naar onze mening geen familiebedrijf aan deze definitie voldoen, waardoor op basis van het huidige conceptwetsvoorstel de vermogensaanwasbelasting voor elk box 3-belang in een familiebedrijf zal gelden.

Wij hebben bezwaren bij criteria 1 en 2.

Commentaar criteria 1

Op grond van het conceptwetsvoorstel is vereist dat de belastingplichtige, al dan niet tezamen met zijn partner of één of meer van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of tot en met de vierde graad van de zijlijn, direct of indirect gerechtigd is om tot ten minste 50% van de stemmen uit te brengen in de algemene vergadering.

Box 3 gaat in principe spelen bij individuele belangen onder de 0,5 %. Op het moment dat deze verwatering dusdanig is zal het familiebedrijf ten minste vierde generatie of verder zijn. Dan is een meerderheid 'in de rechte lijn of tot en met de vierde graad van de zijlijn' zeer onwaarschijnlijk maar eigenlijk onmogelijk.

Commentaar criteria 2

Ten minste één van de familieleden, zijnde de belastingplichtige, zijn partner of iemand van zijn bloed- of aanverwant in de rechte lijn of tot en met de vierde graad van de zijlijn, moet statutair bestuurder zijn. Vanwege het generaties lang bestaan van het familiebedrijf is het goed denkbaar dat een ander familielid, die niet onder de genoemde groep valt, de statutair bestuurder is.

In de praktijk zien we echter ook veel (oude) familiebedrijven die volledig bestuurd worden door een extern management. Onduidelijk is of deze eis inhoudt dat het familielid statutair bestuurder moet zijn van de entiteit waar de onderneming wordt gedreven of dat van de familieholding voldoende is. Maar zelfs als de familieholding voldoende is, is het de vraag of hier in de praktijk aan voldaan kan worden. In de praktijk zien we ook vaak situaties waar de onderneming wordt geleid door niet-familieleden maar dat er wel familie in de Raad van Commissarissen zitting heeft. Dan is er ook sprake van betrokkenheid bij het bestuur van de onderneming.

Zelfs met een goede definitie blijven de problemen

Het kabinet tracht met de uitzondering voor familiebedrijven het ondernemersklimaat te bevorderen. Echter, de vermogenswinstbelasting leidt alleen tot relatief korte uitstel van belasting, omdat bij overlijden (vererving) alsnog over de waardevermindering van de vermogensbestanddelen dient te worden afgerekend. Op dit moment is er echter geen werkelijk realisatiemoment. Met andere woorden, in elke generatie is er dus bij overlijden een afrekenmoment over de ongerealiseerde vermogensaanwas. En met een familiebedrijf dat al generaties lang bestaat en velen aandeelhouders heeft zal er hierdoor regelmatig een grote heffing zijn (afrekenen over de waardevermindering van de vermogensbestanddelen en omdat deze situatie momenteel niet kwalificeert voor de BOR ook erfbelasting) bij de individuele familieleden. Ondanks de bescheiden individuele belangen kan deze claim dusdanig hoog zijn dat het onttrekken van vermogen uit de onderneming noodzakelijk is om deze claim te kunnen betalen. In de praktijk zal dit niet altijd mogelijk zijn en daarmee worden familieleden gedwongen hun aandeel te vervreemden.

Tot slot

Wij wensen het kabinet veel succes met het maken van goede keuzes die juridisch standhouden. Wij zijn gaarne bereid om mee te denken.